

PAŃSTWO - PRAWO - OBYWATEL - SPOŁECZEŃSTWO

Czy je tworzymy?

Czy jesteśmy za nie odpowiedzialni?

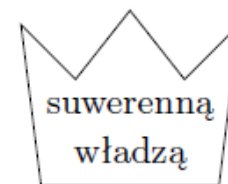
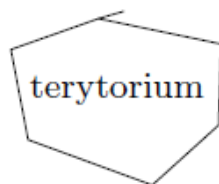

ZS im. św. Brata Alberta w Żurawiczkach

PAŃSTWO

PAŃSTWO, czyli polityczna organizacja społeczeństwa, musi cechować się:

Co to jest państwo?

Państwo- instytucja polityczna wyposażona w organy władzy działające na danym terytorium. Państwo jest **niezależne i samodzielne** w podejmowaniu decyzji.

Cechami państwa są:

- **terytorium**
- **władza**
- **ludność**

Funkcje/ zadania państwa:

Wewnętrzne:

- obejmuje określony obszar
- stanowi prawa
- rozstrzyga spory

Zewnętrzne:

- obrania granice
- współpracuje z innymi państwami

Rodzaje państw:

Jednolite narodowo- mieszkańcy stanowią jeden naród np.: Polska, Francja, Niemcy, Rosja, Włochy

Wielonarodowe- państwo, w którym jest wiele narodów np.: Wielka Brytania, Belgia, Szwajcaria, Hiszpania

W jakim państwie żyjemy?

Rzeczpospolita Polska jest krajem demokratycznym. Jej stolicą jest **Warszawa**.

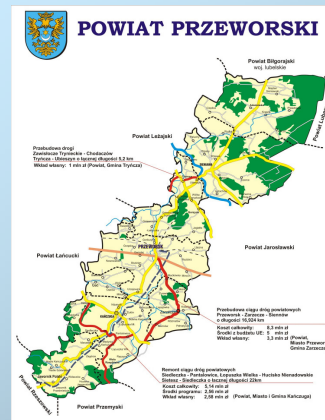
Polska jest państwem **unitarnym** czyli, że państwo jest złączone w jedną całość.

Polska graniczy z 7 państwami: **Rosją, Litwą, Białorusią, Ukrainą, ze Słowacją, Czechami i z Niemcami.**

Czym jest i na czym polega podział administracyjny Polski?

Podział administracyjny - podział państwa na mniejsze obszary. Polska jest podzielona na **16 województw**. My mieszkamy w województwie **podkarpackim**, powiecie **przeworskim** i gminie **Zarzecze**.

Jakie mamy symbole narodowe?

Godło

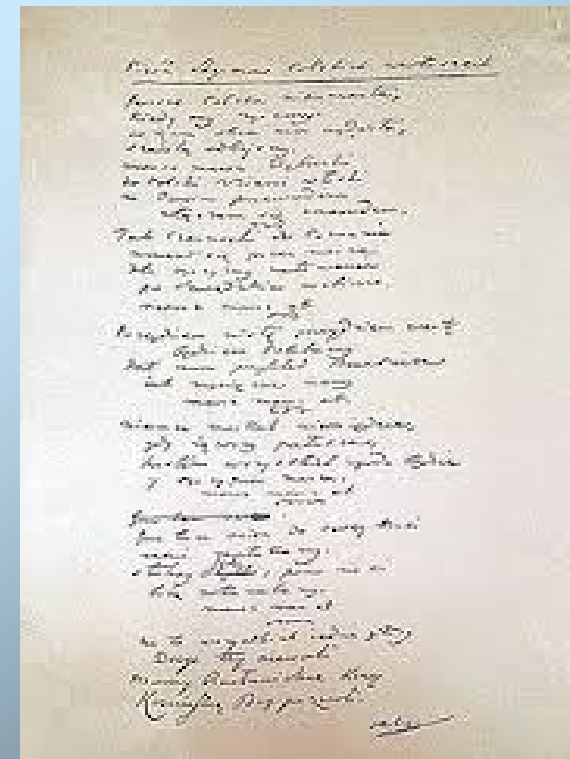

Flaga

Hymn

(Mazurek
Dąbrowskiego)

Najważniejsze święta państwowe:

1 marca - Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych

1 maja - Święto Pracy **2 maja** – Święto Flagi

3 maja - Narodowe Święto Konstytucji

9 maja - Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności

1 sierpnia - Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego

31 sierpnia - Dzień Solidarności i Wolności

11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości

Ustrój naszego kraju:

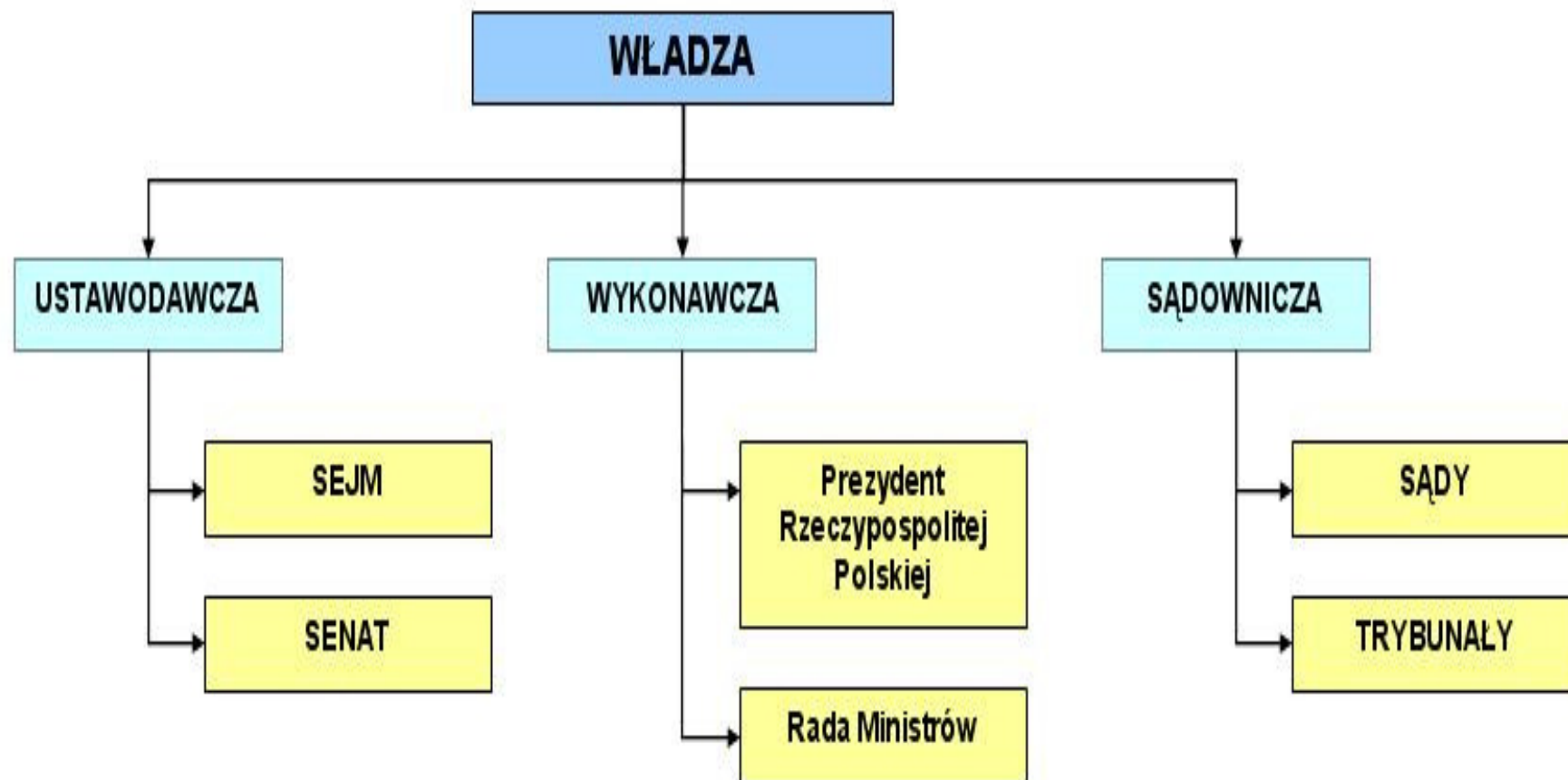
Polska jest krajem **demokratycznym**.

W takim państwie **duży wpływ mają obywatele**.

Mają swoje prawa i decydują kto będzie rządził w państwie przez **wybory**.

Podział władzy:

Kto sprawuje władzę w Polsce?

Polska jest **republiką** czyli, że głową państwa jest **prezydent**.

W naszym państwie władzę sprawuje prezydent **Bronisław Komorowski**.

Prezydentem jest od 6 sierpnia 2010r.

Po co ludziom państwo?

- aby mieć swój język
- aby mieć swoje organy władzy
- aby mieć reprezentacje sportowe
- aby mieć swoją historię
- aby się jednoczyć
- aby żyć bezpiecznie

PRAWO

Czym jest prawo?

Prawo - zbiór norm, zasad, które regulują stosunki społeczne.

Oznacza to, że prawo ustala zakazy i nakazy dotyczące określonego postępowania oraz kary za nieprzestrzeganie prawa.

Najważniejszym, najwyższym aktem prawnym w naszym państwie jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 roku.

Art. 8.

1. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej.

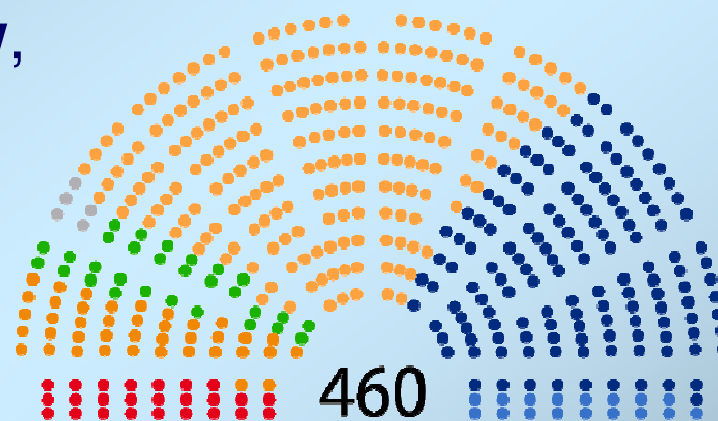

KONSTYTUCJA
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

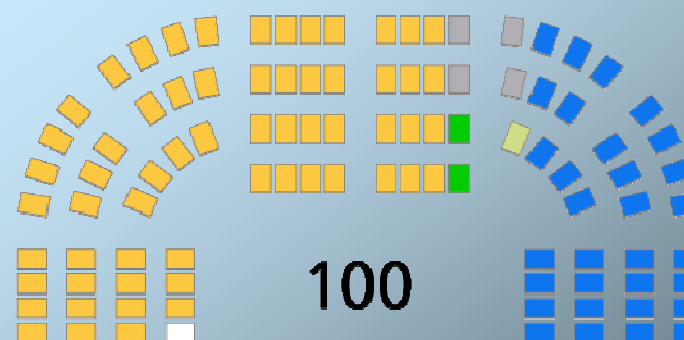

Zgodnie z Art.10 Konstytucji **władzę ustawodawczą** w Rzeczpospolitej Polskiej **sprawują Sejm i Senat.**

Sejm składa się z **460 posłów,**

a Senat – ze **100 senatorów**

wybieranych w wyborach na **czteroletnią kadencję.**

Na czym polega czynne i bierne prawo wyborcze?

W wyborach do Sejmu i Senatu **czynne prawo wyborcze** - czyli **możliwość uczestniczenia w wyborach** - mają wszyscy obywatele, którzy **ukończyli 18 rok życia** i mają pełnię praw obywatelskich.

Bierne prawo wyborcze – czyli **prawo do kandydowania i bycia wybranym** - w wyborach do Sejmu mają osoby, które ukończyły 21 lat, natomiast do Senatu – 30 lat.

Funkcja ustawodawcza Sejmu i Senatu:

Polega ona na stanowieniu prawa w formie ustaw.

Sejm rozpatruje **projekt ustawy w trzech czytaniach.**

Prawo do wnoszenia poprawek do projektu ustawy przysługuje :

- wnioskodawcy projektu,
- posłom,
- Radzie Ministrów (rządowi).

Marszałek Sejmu ma prawo odmówić poddawania pod głosowanie poprawki, która uprzednio nie była przedłożona Komisji.

Także wnioskodawca może wycofać projekt ustawy – do czasu zakończenia drugiego czytania projektu.

Sejm uchwala ustawy większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Następnie Marszałek Sejmu uchwaloną ustawę przekazuje do Senatu.

Senat w ciągu 30 dni może ją przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki lub odrzucić ją w całości.

Cały tryb ustawodawczy reguluje Konstytucja RP.

Art. 118 – Art. 122.

Na końcu trybu ustawodawczego **Marszałek Sejmu** przedstawia **uchwaloną ustawę** do podpisu **Prezydentowi Rzeczypospolitej**.

Jeżeli Prezydent nie zgłosi uwag i ustawę podpisze, jest ona **publikowana w Dzienniku Ustaw** i od tego momentu staje się obowiązującym prawem.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka.

Na straży przestrzegania praw dziecka stoi **Rzecznik Praw Dziecka**.

Zgodnie
z art.72 Konstytucji

Rzecznik Praw Dziecka broni w szczególności:

- prawa do życia i ochrony zdrowia.
- prawa do wychowania w rodzinie.
- prawa do godziwych warunków socjalnych.
- prawa do nauki.

Najważniejsze dokumenty mówiące o prawach dziecka:

- Deklaracja Praw Dziecka z 20 listopada 1959r.
- Konwencja o Prawach Dziecka z 20 listopada 1989r.

Prawa dziecka

Każde dziecko ma prawo

chodzić
do przedszkola / szkoły

mieć mamę i tatę

do zabawy i wypoczynku

do własnego miejsca
w domu

do imienia i swojego kraju

do leczenia

czuć się bezpiecznie

pytać i wypowiadać się

do miłości

do wychowywania
bez krzyku i przemocy

800 12 12 12
Dziśnięcy telefon Związku Nauczycieli Praw Dziecka

RZECZNIK PRAW DZIECKA

www.orderusmiechu.pl

W szkole najważniejszym dokumentem regulującym jej funkcjonowanie jest Statut.

Powinien on w szczególności określać:

- nazwę i typ szkoły, cele i zadania,
- organ prowadzący szkołę,
- organy szkoły i ich kompetencje,
- organizację szkoły,
- zakres zadań nauczycieli,
- zasady rekrutacji uczniów,
- prawa i obowiązki uczniów.

OBYWATEL

Jak otrzymujemy obywatelstwo w Polsce?

- Podstawową zasadą jest **prawo krwi**, czyli urodzenie się z rodziców Polaków. Inne zasady określa ustawa.
- Obywatel Polski **nie może utracić obywatelstwa polskiego**, chyba że sam się go zrzeknie.

Kto Ty jesteś...?

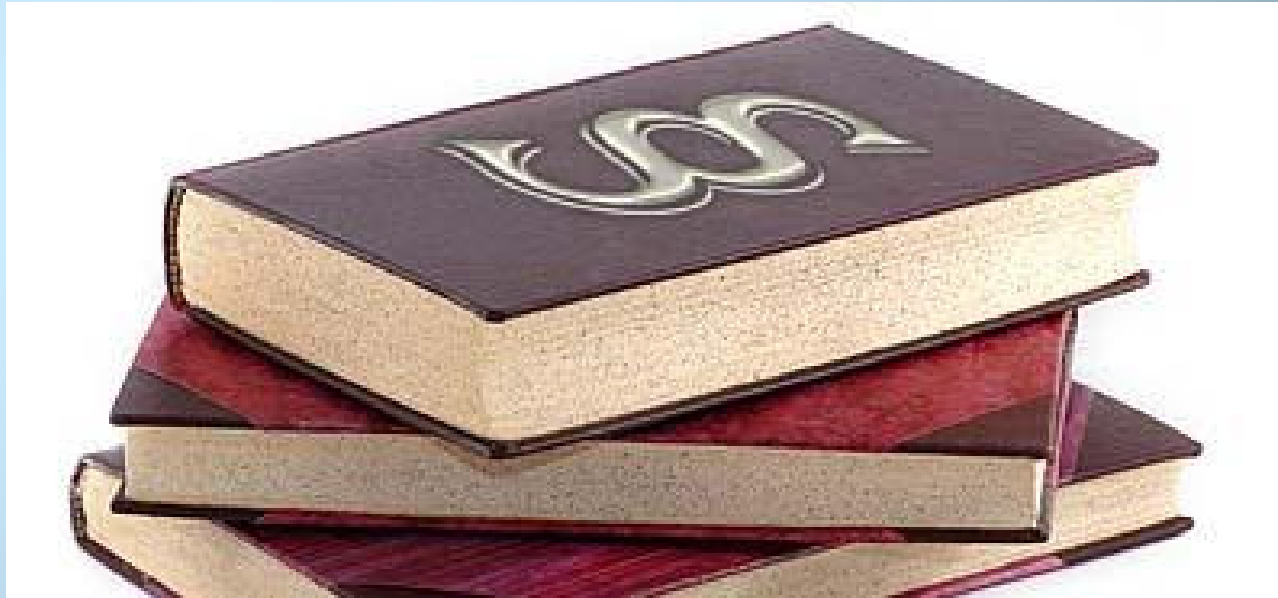
Obywatel to członek społeczeństwa danego państwa, mający określone **prawa i obowiązki** zastrzeżone przez konstytucję.

Polak (mały?)

Prawa obywatela dzielą się na:

- Osobiste
- Polityczne
- Ekonomiczne
- Socjalne
- Kulturalne

Prawa i wolności osobiste:

- Prawo do życia;
- Nietykalność i wolność osobista;
- Prawo do sprawiedliwego procesu sądowego;
- Prawo do prywatności;
- Wolność poruszania się po terytorium państwa;
- Wolność sumienia i religii.

Prawa i wolności polityczne:

- Wolność zrzeszania się;
- Prawo do organizowania pokojowych zgromadzeń oraz uczestnictwa w nich;
- Prawo do składania wniosków, petycji oraz skarg;
- Prawo do uczestnictwa w referendum, czy prawo wyboru.

Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne:

- Prawo do własności oraz do dziedziczenia;
- Wolność wyboru miejsca pracy i wykonywania zawodu;
- Prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy;
- Prawo do ochrony zdrowia;
- Prawo do nauki;
- Ochrona praw dziecka;
- Wolność twórczości artystycznej.

Obowiązki obywatela:

- Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny;
- Obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność RP oraz troska o dobro wspólne;
- Każdy ma obowiązek przestrzegania prawa;
- Każdy jest obowiązany o dbałość środowiska.

Jak obywatel może bronić swoich praw?

- na drodze sądowej.
- poprzez skargę konstytucyjną bezpośrednio do Trybunału Konstytucyjnego.
- poprzez Rzecznika Praw Obywatelskich.
- Jeśli poprzednie działania zawiodą obywatel może zgłosić się do instytucji międzynarodowych.

Trybunał konstytucyjny:

Jego podstawowym zadaniem jest **kontrolowanie zgodności stanowionych praw z Konstytucją** i niektórymi umowami międzynarodowymi.

Rzecznik Praw Obywatelskich:

Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależny od innych organów władzy i niezawisły w swojej działalności.

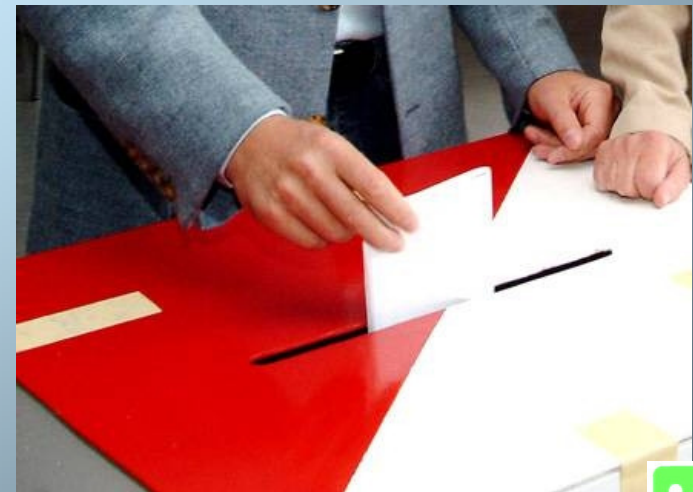
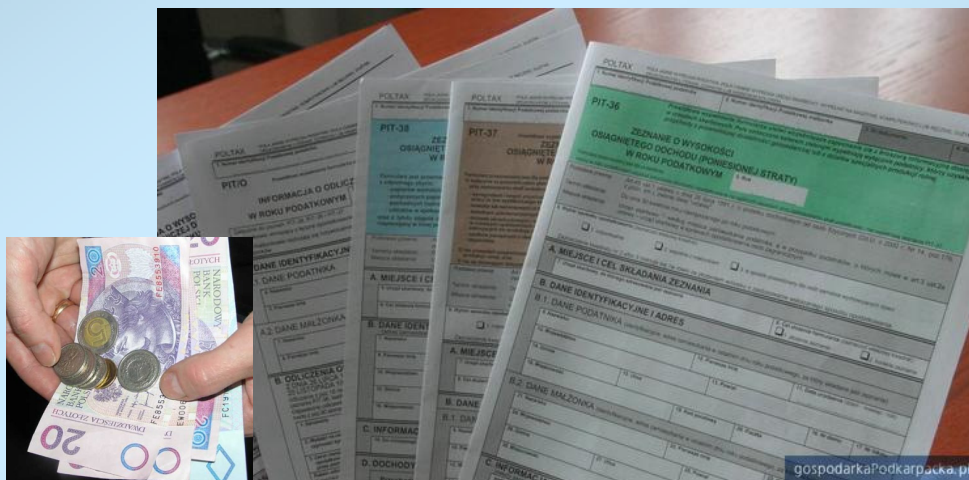
Podstawowym zadaniem Rzecznika jest **stanie na straży wolności i praw człowieka** i obywatela określonych w Konstytucji.

Obecnym RPO jest pani Iwona Lipowicz

W jaki sposób możemy przyjmować obywatelską postawę na co dzień?

- Płacenie podatków;
- Udział w wyborach;
- Interesowanie się swoim państwem.

W jaki sposób możemy przyjmować obywatelską postawę od święta?

- Uczestnictwo w świętach narodowych;
- Wieszanie flag podczas świąt państwowych;
- Dbanie o symbole narodowe

Spółeczeństwo

Co to jest „społeczeństwo”?

Społeczeństwo to grupa ludzi mieszkających na wspólnym terenie, którą łączy styl życia, wartości, kultura i instytucje. Należymy do **społeczeństwa polskiego.**

Na czym polega „społeczeństwo obywatelskie”?

Społeczeństwo obywatelskie to rodzaj zorganizowania, w którym obywatele świadomie uczestniczą w życiu publicznym, są aktywni i odpowiedzialni, świadomi swoich praw oraz posiadają zdolność samoorganizacji.

Cechy społeczeństwa obywatelskiego:

- najwyższa **władza** w państwie **skupiona w rękach obywateli**,
- obywatele **uczestniczą w sprawowaniu władzy**, poprzez m.in. udział w wyborach (wybór Parlamentu, Prezydenta, władz samorządowych),
- obywatele mają **prawo do podejmowania różnego rodzaju inicjatyw** (np. zakładania stowarzyszeń, działalności w organizacjach pozarządowych),
- społeczeństwo obywatelskie odznacza się dużym stopniem **aktywności obywateli w wielu sferach życia publicznego**,
- władza państwowa działa **zgodnie z interesem obywateli**,
- społeczeństwo funkcjonuje w ramach demokracji, zgodnie z uchwaloną konstytucją i prawami,
- funkcjonuje **prawny system ochrony praw i wolności obywatela**,
- **wolność słowa, równość wobec prawa, prawo do zrzeszania się.**

Cnoty obywatelskie:

Cnoty obywatelskie to wartości przyczyniające się do dobra wspólnego, **kształtujące postępowanie dobrego obywatela.**

Wyróżnia się takie cnoty jak:

- uczciwość,
- odpowiedzialność,
- tolerancja,
- obiektywizm,
- bezinteresowność,
- prawdomówność.

Uczestnictwo obywateli w życiu publicznym:

Życie publiczne to sfera życia społecznego, która obejmuje relacje między obywatelami a władzami państwowymi.

Obywatele państwa demokratycznego dzięki **zasadzie pluralizmu**, która oznacza możliwość istnienia i działania wielu organizacji politycznych, społecznych oraz gospodarczych, mogą zakładać:

- partie polityczne,
- stowarzyszenia,
- fundacje,
- związki zawodowe.

Obywatele posiadają prawo do głosowania, czyli **prawo wyborcze**, dzięki czemu:

- wybierają członków wielu instytucji,
- wpływają na podejmowane przez władze decyzje.

Wpływ obywateli na decyzje władz:

Obywatele wpływają na realizację przez władze określonych celów poprzez:

- **petycje**, czyli pisma zawierające prośbę składanego do władz,
- **demonstracje**, czyli zgromadzenia mające na celu wyrażanie swojego sprzeciwu lub poparcia danej sytuacji albo tematu,
- **pikieta**, czyli forma demonstracji, gdzie grupa przedstawia swoje zdanie używając plakatów,
- **referendum**, czyli głosowanie mające rozstrzygnąć kwestie dotyczące kraju, regionu, gminy.

W jaki sposób uczniowie mogą wpływać na społeczność lokalną?

Społeczność lokalna to zbiorowość zamieszkująca niewielkie terytorium, w której występują więzi wynikające z poczucia przywiązania, wspólnoty interesów i potrzeb.

Przykładem społeczności lokalnej jest **parafia, wieś, osiedle**.

Uczniowie mogą wykazać się obywatelską aktywnością poprzez:

- wolontariat,
- zainteresowanie sprawami państwa, lokalnej społeczności,
- braniu udziału w projektach, inicjatywach na rzecz lokalnej społeczności.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ!

OPRACOWAŁA:

IWONA MAKAR

nauczyciel historii i wos

WYKONALI:

JUSTYNA DYRKACZ
MARZENA HAJCZEWSKA
KAROLINA MAZUR
JAN WILK

